

COLLECTION

Innovation, integration and modern
problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and
practice

www.d-pressa.com

31
MARCH

Jizzakh, Uzbekistan

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATION OF
THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

JIZZAKH BRANCH OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF UZBEKISTAN
NAMED AFTER MIRZO ULUGBEK

SCIENTIFIC JOURNAL OF SCIENCE TECHNOLOGY & DIGITAL FINANCE
JOURNAL OF INTERNATIONAL SCIENCE NETWORKS

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and practice collection of materials of the
international scientific and practical conference on the topic

(March 31, 2026)

Jizzakh-2026

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young researchers and students: theory and practice – Jizzakh: Department of economics and tourism of Jizzakh branch of the national university of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, March 31, 2026, 1001 pp.

Editors in charge: Ass.prof. Soy M.P.

In the collection of materials of the conference, the role and role of Science, Education and production in the era of globalization, the pressing problems of the issues of interaction of these processes, feedback on their solutions were presented by mature specialists of the field.

In addition, research on the scientific and practical topic, carried out in the economics, Exact Sciences, Natural Sciences and socio-humanities during the globalization period, information is presented in the scientific and practical fields, which includes the latest innovative technologies in the fields of production.

It can be argued that this collection is one of the specific intersections of current thoughts and innovative ideas of the world of science. This scientific and practical conference was actively attended by professors and scientific researchers engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries. In increasing the position of the scientific and practical conference, the professors and teachers of domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution.

Professors and teachers of foreign higher educational institutions who actively participated in the work of the conference made a worthy contribution to the high level of interaction with scientists of our country. The processes of international cooperation with foreign countries and exchange with them in the field of Science in the era of globalization have a positive effect on the development of Higher Education, the fields of Science and production. The materials of this conference are special in that they include a wide range of research, from theoretical developments to practical solutions, demonstrating the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will be a very useful collection for everyone who is interested in modern research in the fields of further development of Higher Education, Science, Education and production in the era of globalization. The authors are responsible for the content and quality of the articles and abstracts included in the collection.

DAVLAT BYUDJETI, SOLIQLAR VA DAVLAT QARZI: NAZARIYA, AMALIYOT VA SIYOSAT MUAMMOLARI

Umarova Marjona

O'zbekiston Milliy universitetining Jizzax filiali 233-24-guruh talabasi

Annotatsiya. Davlat byudjeti, soliq tizimi va davlat qarzi zamonaviy iqtisodiyotning eng muhim institutlaridan biri hisoblanadi. Uch davlat moliyasining asosiy qismlarini maqola, o'zaro bog'liqligini va makro iqtisodiy jihatdan ta'sirini tahlil qiladi. Davlat byudjetining boshqaruvi, soliq siyosatining printsiplari va davlat qarzining boshqaruvi kabi masalalar nazariy va amaliy boshqaruv yoritilgan. O'zbekiston va boshqa o'tish davri mamlakatlarining asoslangan masalalari muhokama qilindi.

Kalit so'zlar: davlat byudjeti, soliq tizimi, davlat qarzi, byudjet siyosati, soliq soliqi, qarz yukini boshqarish, barqarorlik, fiskal siyosat

Kirish

Davlat moliyasining ahamiyati

Davlat moliyasi zamonaviy iqtisodiyotning «yuragi» olib boradi. U ijtimoiy-iqtisodiy siyosatning asosiy vositasi bo'lib, davlatning iqtisodiy va ijtimoiy boshqaruvini amalga oshirish uchun zarur mablag'larni taqsimlaydi. Davlat byudjeti, soliq tizimi va davlat qarzi — bu uchlik o'zaro bog'liq va bir-birini to'ldiruvchi tizimdir. Soliqlar davlatning daromad manbai bo'lsa, davlat qarzi byudjet taqchilligini moddiy, byudjet davlat resurslarini resurslar va nazorat qilish mexanizmidir.

XXI asrning oldingi holati, ayniqsa 2008-2009 yillardagi global daromaddan so'ng, davlat moliyasining ahamiyati yanada oshdi. Ko'plab mamlakatlarda davlat yordami va qarz hajmi keskin oshdi, bu esa fiskal muammolarni keltirib chiqardi. O'zbekiston kabi o'tish davri davlatlarida davlat moliyaviy taraqqiyoti iqtisodiy o'sish, ijtimoiy adolat va institutsional boshqaruvning muhim sharti.

Byudjetning iqtisodiy harakati

Davlat byudjeti (DB) — bu ma'lumot (odatda bir yil) davlatning daromad va daromadini davr uchun, manba daromadlarning paydo bo'lishi va ulardan keyin rivojlanishini belgilovchi, davlat tomonidan ishlab chiqarilgan daromad. Byudjetda iqtisodiy funktsiyalarni boshqarish:

Taqqoslash funktsiyalari — iqtisodiy manbalarni turli ijtimoiy-iqtisodiy rejalashtirishga taqsimlash. Davlat byudjeti orqali milliy daromadning qismi davlat nazorati o'tadi va jamiyatning barqarorligiga yo'qotiladi.

Ta'rif funksiyasi — byudjet orqali iqtisodiy sub'ektlarning daromadlarini qayta taqsimlash amalga oshirish. Soliq yukini progressiv qurilish, transfert to'lovlari va ijtimoiy himoya dasturlari orqali daromadlar tengsizligi kamaytiriladi.

Barqarorlashtirish funksiyalari — byudjet siyosati orqali iqtisodiy aylanmalarning rivojlanishi va xilma-xilligi tartibga solinadi. Bu funksiyani avtomatik ravishda tiklashlashtirgichlar va diskni chorlar orqali amalga oshirish.

Nazorat funksiyasi — davlat byudjeti orqali davlat yordamining va xavfsizlik nazorati.

Zamonaviy davlatlarda byudjet tizimi uch darajadan iborat:

Markaziy davlat byudjeti — respublikadagi davlat organlari faoliyatini qoplaydi. Unga yordam qismlarga:

Umumdavlat byudjeti (davlat foydaning asosiy qismi)

Maqsadli davlat fondlari (ijtimoiy fondlar, yo'l fondi va boshqalar)

Davlat maqsadli jamg'armalari

Mahalliy byudjetlar — viloyat, tuman va shahar hokimliklari darajasida shakllanadi. Ularning daromad manbalari o'z daromadlari va markaziy byudjetdan o'tgan yig'implardan iborat.

Davlat hokimiyati byudjeti — davlat mulkini boshqaruvchi idoralarning boshqaruv rejalari.

Byudjet jarayonining bosqichlari

Davlat byudjeti jarayoni to'rtta asosiy bosqichdan iborat:

Tayyorlash ishlab chiqarish — moliya vazirligi va boshqa idoralar korxonalar loyihasi ishlab chiqiladi. Bu jarayon ko'p oylik soha murakkab ish bo'lib, iqtisodiy prognozlarga, vazirliklari so'rovlariga va siyosat ustuvorliklariga asoslanadi. Tasdiqlash bosqichi — byudjet loyihasi qonun loyihasi organi (O'zbekiston Oliy Majlisi) tomonidan ko'rib chiqiladi va qonun sifatida tasdiqlanadi. Bu jarayonda parlament byudjet qo'mitasi tadqiqot tahlil o'tkazish. Ijro etishtirish — moliya vazirligi va boshqa idoralar boshqaruv byudjetning amalga oshirish. Bu bosqichda nazorat, nazoratni va hisobotni amalga oshirish. Hisobot va tahlil prognoz — byudjet yili yakunida hisobotlar tuziladi, natijalar nazorat tomonidan o'tkaziladi va keyingi byudjeti uchun tahliliy materiallar ishlab chiqiladi.

Byudjet taqchilligi va profitsiti

Byudjet balansi qanday bo'lishi mumkin: Byudjet taqchilligi (defitsit) — daromadlardan oshib ketganda keladi. Taqchillikni moliyalashtirish manbalari: Davlat qarzi (majburiyatlar chiqarish, kreditlar olish); Markaziy bank kreditlari (pul emissiyasi); Davlat aktivlarini sotish; Oldingi yillarning qoldiq mablag'lari; Byudjet profitsiti — daromadlar daromaddan oshganda keladi. Profitsit mablag'lari davlat qarzini boshqarishga, rezerv fondlarni to'ldirishga yoki iste'molga yo'qotish mumkin.

Byudjet balansi — daromadlar va daromad teng bo'lganda erishiladi. Zamonaviy fiskal siyosatda byudjet balansining siklik tuzatilgan ko'rsatkichlari muhim korxonalar ega. Bu ko'rinishdagi iqtisodiy aylanma ta'sirini olib tashlash, strukturaviy balansni aniqlaydi va uzoq masofani boshqarishga imkon beradi.

Soliq mexanizm asoslari

Soliq — bu davlatning samarali, individualsiz, qaytarib berilmaydigan to'lovlari, ular byudjetini to'ldirish va iqtisodiy davlatni amalga oshirish uchun undiriladi. Soliqlar kuzatilayotgan mezonlar bilan baholanadi: Soliqlar — soliq qobiliyati

(tax capacity) iqtisodiy soliq yukini ko‘tarish. Bu ko‘rsatkich yalpi ichki mahsulotning (YIM) soliqlarga nisbatan baholanadi. Taraqqiyotli mamlakatlarda bu ko‘rinish 30-50% ni tashkil qiladi, rivojlanayotgan joylarda esa 15-25% gacha. Soliq yig‘im yuk — yig‘ilgan soliqlar va soliq potentsiali o‘ziga tegishli. Samarali soliq ma‘muriyati yig‘imdan keyin. Iqtisodiy samaradorlik — soliqlar iqtisodiy qarorlarga minimal ta‘sir ko‘rsatishi kerak (Harberger uchburchagi minimallashtiriladi). Adolat taraqqiyoti — soliq yuki daromad va boylikka qarab odil taqsimlanishi kerak. Vertikal va adolatli qarorlar.

Soliq tarkibiy qismlari

Zamonaviy soliq tizimidan iborat: Daromad soliqlari; Jismoniy xodimlarning daromad solig‘i (JShDS); Yuridik shaxslarning foyda solig‘i (YShFS); Ijtimoiy soliqlar (ijtimoiy sug‘urta badallari); Iste‘mol soliqlari; Qo‘shilgan qiymat solig‘i (QQS/NDS); Import bojxonasi soliqlari; Mol-mulk soliqlari; Yer solig‘i; Mol-mulk solig‘i; Uy-joy solig‘i

Boshqa soliqlar: Soliq resurslari, Davlat boji, Litsenziya to‘lovlari.

Soliq siyosatining makroiqtisodiy ta‘siri

Soliq siyosati yo‘nalishlarda makroiqtisodiy ta‘sir ko‘rsatadi:

Ta‘rif ta‘siri: Soliqlar daromadlar va boylikning qayta taqsimlanishiga olib keladi. Progressiv soliq shkalasi tengsizlikni kuchi, regressive soliqlar esa yuk.

Ishlab chiqarish ta‘siri: Soliq stavkalari mehnat taqdimoti, investitsiyalar va innovatsiyalarga ta‘sir qiladi. Yuqori soliq stavkalari mehnat faolligini pasaytirishi mumkin.

Barqarorlashtirish ta‘siri: Avtomatik rivojlanishlashtirgichlar (progressiv daromad solig‘i, ishsizlik sug‘urtasi) iqtisodiy aylanmalarni yumshatadi.

Mintaqaviy ta‘sir: Soliq siyosati uchun o‘zaro resurslarning harakatlanishiga ta‘sir qiladi.

O‘zbekistonda soliqlarni oshirishi

O‘zbekistonda soliq tizimi mustaqillikdan keyin ishlab chiqarishga uchradi:

1990-yillar: Soliq tekshiruvi, yangi soliq kodeksining qabul qilinishi, eksport-import soliqlarining joriy etilishi.

2000-yillar: QQS joriy etilishi (2004 yil), soliq mamuriyatining takomil tizimi, elektron soliq tizimlari.

2010-yillar: Soliq yukini, soliq imtiyozlarini optimallashtirish, soliq solishlarini liberallashtirish.

2020-yillar: Yuridik xodimlarning foyda solig‘i stavkasini 15% dan 12% gacha yuklash (2020 yil), JShDS stavkasini 12% dan 10% gacha pasaytirish (2022 yil), yangi soliq kodeksining ishlab chiqilishi. Soliqning yordami bilan: Soliq yukini oshirish orqali yashirin iqtisodiyotni oshirish, Investitsiya muhitini yaxshilash, Soliq ma‘muriyatini soddalashtirish, Soliq uchun foydalanish.

Davlat qarzining va turlari

Davlat qarzi — bu davlat tomonidan olingan daromadlar bo‘lib, ular davlat byudjeti sotib olingan qoplanishi kerak. Davlat qarzi turlarga bo‘linadi:

Ichki qarz — mamlakat rezidentlari va tashkilotlari oldidagi rahbarlari:

Davlat obligatsiyalari (qisqa, o‘rta va uzoq vaqt)

Davlat vaqfnlari
 Davlat tomonidan kreditlari
 Mahalliy hokimiyatlar qarzi
 To‘g‘ridan-to‘g‘ri qarz — chet el rezidentlari va xalqaro bozorlar oldidagi yutuqlar:
 xalqaro banklar kreditlari (Jahon, xalqaro valyuta fondi, ABR va boshqalar)
 Davlatlararo kreditlar
 xalqaro kapital bozorlarida bozor majburiyatlari (Eurobonds)
 Tijorat banklari kreditlari
 Maqsadli va umumiy qarz: Maqsadli qarz muayyan foydalanish uchun ajratiladi, umumiy qarz esa byudjet taqchilligiga shaxsiy mulkiga ajratiladi.
 Davlat qarzining ko‘rsatkichlari
 Davlat qarzining baholanishi ko‘rsatkichlar bilan baholanadi:
 Qarz / YaIM nisbati — eng muhim ko‘rsatkich. Yevropa Ittifoqida Maastricht mezonlariga ko‘ra 60%, O‘zbekistonda 50% dan quruq kerak.
 Byudjet taqchilligi / YaIM nisbati — yillik byudjet taqchilligining iqtisodiy hajmga nisbati (Maastricht mezoni: 3% dan barqaror kerak).
 Xizmat ko‘rsatish foydai / Byudjetlari daromadlari nisbati — qarz bo‘yicha daromad to‘lovlari va asosiy qarzni daromadining byudjet daromadlariga nisbati.
 Qarzning o‘rtacha muddati — refinansirovkani ishlatish uchun.
 Qarzning valyuta tarkibi — valyutani boshqarish uchun muhim.
 Davlat qarzi daromad olish jarayonlari
 Davlat qarzini ta‘minlash uchun foyda olish mumkin:
 Barqarorlik paydo bo‘lishi: Qarz o‘sishi iqtisodiy o‘sish sur‘atidan tiklanish kerak. Bu holda qarz / YaIM nisbati yoki yoki pasayib ketadi.
 Samaradorlik zarari: Qarz mablag‘lari investitsiyasiga yo‘l qo‘yilishi kerak, ular bunyodkorlik daromadlariga yordam beradi.
 Moslashuvchanlik foydai: Qarz tuzilishi (muddat, valyuta, foiz stavkasi) iqtisodiy sharoitlarga mos bo‘lishi kerak.
 Shaffoflik ma‘lumotlari: Qarz ma‘lumoti ochiq e‘lon va nazorati bo‘lishi kerak.
 Davlat qarzining iqtisodiy ta‘siri
 Davlat qarzining iqtisodiy ta‘siri murakkab va ikki tomonga:
 Ijobiy ta‘sir:
 Byudjet taqchilligini davlat orqali davlat resurslarini moliyalashtirish
 Investitsiyalar va iqtisodiy o‘sishni rag‘dovlash
 Moliyaviy bozorlarning rivojlanishiga hissa qo‘shish
 Avtomatik mahsulotnilashtirgichlar sifatida hisoblash
 Salbiy ta‘sir:
 «Qarzning nasl o‘rtasida siqib chiqarilishi» — kelajak avlodlar hozirgi iste‘mol uchun to‘laydi
 Xususiy investitsiyalarni «siqib chiqarish» (crowding out) — «obligatsiyalari xususiy aktivlarni takomillashtirishadi»
 Valyuta daromadlari (tashqi qarz uchun)

Siyosiy iqtisodiy xatarlar — qarz siyosatida belgilanishi

O‘zbekistonning davlat qarzi

O‘zbekiston mustaqillik bilan davlat qarzi boshqaruvi muammolari bilan duch keldi:

1990-yillar: Toshqin savdo tanazzuli, valyuta bozori, qo‘shni davlatlarga qarzlarning o‘shishi.

2000-yillar: Tashqi qarzni qayta tiklash, xalqaro valyuta fondi va Jahon banki dasturlari, ichki qarz bozorining moliyaviy dasturlari.

2010-yillar: Toshqa qarzning qayta o‘shishi, infratuzilma uchun kreditlar, 2017 yildagi valyuta qiymati.

2020-yillar: COVID-19 pandemiyasi qarzning keskin o‘shishi, ammo oziqlantirish.

2024 yil holatiga ko‘ra, O‘zbekistonning davlat qarzi / YIM nisbati 35-40% atrofida bo‘lib, bu nazorat chegaradan past, lekin kuzatuv talab qiladi.

Fiskal siyosatning yo‘llari va yordami

Fiskal siyosat — davlatning byudjet va soliq orqali iqtisodiy jarayonlarga ta’sir ko‘rsatish dasturi. uning asosidagi:

Makro iqtisodiy zonalik: Iqtisodiy aylanmalarni yumshatish, inflyatsiya va ishsizlikni nazorat qilish.

Iqtisodiy o‘shish: Investitsiyalar, innovatsiyalar va inson kapitalini rag‘davoqlash orqali uzoq muddatli o‘shishni ta’minlash.

Ijtimoiy adolat: Daromadlar va raqobatning tengsizligini qo‘shish.

Mintaqaviy tengdoshlik: Mintaqalar o‘zgaruvchan iqtisodiy farqlarni ishlab chiqish.

Avtomatik va diskretion tajribalashtirgichlar

Fiskal mexanizmlar yordamida amalga oshirish:

Avtomatik harakatlanishtirgichlar — byudjetning iqtisodiy aylanmalarga avtomatik reaksiyasi:

Progressiv soliq tizimi — daromadlar oshganda soliq yuki qayta o‘z ishlab chiqarish, kamayganda ishlab chiqarish

Ijtimoiy to‘lovlar — ishsizlik, kasallik va pensiya to‘lovlari iqtisodiy pasayishda avtomatik ravishda oshadi.

Diskretion choralalar — hukumatning maxsus qarorlari:

Soliq stavkalarini boshqarish

Davlat faoliyatini ko‘paytirish yoki qo‘shish

Davlat investitsiya dasturlari

Zamonaviy fiskal boshqaruvda o‘rtaga xavfsiz holat (MTBF) muhim joyga ega. Bu tarkibni o‘z ichiga oladi:

Fiskal boshqaruv: Byudjet taqchilligi yoki davlat qarziga chegaralar (masalan, «oltin qoida» — strukturaviy balansni nolga yaqinlashtirish). O‘rta xarajatlar prognozlari: 3-5 yillik byudjet ko‘rsatkichlari prognozlari, asosiy makroiqtisodiy hisoblar asosida.

Sektorlararo taqsimot: Byudjet mablag‘larining barqaror yo‘nalishlarga taqsimoti.

Xarajatlarning o'rtta harorati: Yangi dasturlarning uzoq vaqt davomida ta'sirini amalga oshirish.

Davlat byudjeti, soliq tizimi va davlat qarzi zamonaviy iqtisodiy boshqaruvning ajralmas qismlaridir. Ular o'zaro bog'liq bo'lib, birgalikda davlatning iqtisodiy va ijtimoiy vositalarini amalga oshiradi. Ta'limot va amaliyot ko'pincha, samarali davlat moliyasi shartlarni talab qiladi:

Institutsional mustahkamlik: Mustaqil professional nazorat, shaffof byudjet jarayoni, soliq ma'muriyati. Qonuniy asos: Aniq fiskal boshqaruv, byudjet kodeksi, hisobotlar standartlari. Boshqaruv sifatini oshirish: Byudjet olishining foydasi, natijaviy byudjet, tahlil.

Rivojlanish istiqbollari: O'zbekiston kabi o'tish davri davlatlarida davlat moliyasi tiklanishi yo'nalishlarda davom etishi kerak; Soliq yanada soddalashtirish: Soliq stavkalarini boshqarish va soliq bazasini ishlab chiqarish orqali ichki iqtisodiyotni yaxshilash. Byudjet tarkibiga kirish: Fuqarolar byudjetini keng joriy etish, byudjet ma'lumotlarini ochiq e'lon qilish, ishtirokini olish.

Davlat qarzi boshqaruvini ta'minlash uchun: Qarz portfelini diversifikatsiya qilish, refinansirovkalarni aniqlash, qarz ma'lumotlarini xalqaro standartlarga moslashtirish. Fiskal oziqlanish yordami: O'rtta issiqlik fiskal ramka o'rnatish, avtomatik tiklanishlashtirgichlarni tiklash, byudjet xatarlariga rezervlar saqlash.

Mintaqaviy moliyani rivojlantirish: Mintaqaviy moliyaviy yordam: Mintaqaviy byudjetlarning mustaqilligini, moddiy daromadlarini oshirish.

Davlat moliyaviy yordami, faqat texnik masala emas, balki siyosiy iroda institutsional kapitalni va moliyaviy qo'llab-quvvatlashni talab qiladi. Muvaffaqiyatli iqtisodiy o'sish, ijtimoiy adolat va davlatning uzoq barqarorligiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Musgrave, R. A. va Musgrave, P. B. (1989). Nazariy va amaliyotda davlat moliyasi. MakGrou-Xill.
2. Alesina, A. va Passalacqua, A. (2016). «Uzoq muddatda soliqlar va iqtisodiyot». 7. Makroiqtisodiyot bo'yicha qo'llanma.
3. Цой М. П., Худояров Р. Т. Рашидов АР ПРОДВИЖЕНИЕ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ //Kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari. Xalqaro miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallari to'plami– Jizzax: O'zMU Jizzax filiali. – 2022.
4. Цой М. П., Ибрагимов З. Т. ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ЦИФРОВОГО ОБРАЗОВАНИЯ //International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. – Т. 1. – №. 2. – С. 339-342.
5. Цой М. Развития сферы услуг в Узбекистане: тенденции и перспективы //Science technology&Digital finance. – 2023. – Т. 1. – №. 3. – С. 73-86.
6. ЦОЙ М. РОЛЬ ГЕНДЕРНОГО РАВЕНСТВА В ВОПРОСАХ СОКРАЩЕНИЯ БЕДНОСТИ И СОЗДАНИЯ ДОСТОЙНЫХ РАБОЧИХ МЕСТ–МИРОВОЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА //Архив научных исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 1.

7. Абдуназаров С. А., Цой М. П. Реформирование системы образования Республики Узбекистан //Актуальные научные исследования в современном мире. – 2016. – №. 10-6. – С. 14-17.
8. Цой М. П. Экономика Узбекистана и роль развития сферы услуг //Экономика и социум. – 2023. – №. 5-2 (108). – С. 1272-1279.
9. Цой М. П., Носирова С. С., Мухтарова Д. Р. ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЕ СИСТЕМЫ В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ //International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. – Т. 1. – №. 2. – С. 420-424.
10. Bo'ltakov S. O 'ZBEKISTONDA BALIQCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ISTIQBOLLARI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 565-567.
11. Bo'ltakov S. BALIQCHILIKDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI VAHOLASH MEZONLARI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 366-371.
12. Bo'ltakov S. et al. TURIZM SOHASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI ANAMIYATI //Универсальная индексная библиотека Евразийского журнала академических исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 12. – С. 60-62.
13. Bo'ltakov S. Innovatsion Usulda Baliq Yetishtirishning Iqtisodiy Samaradorligini Oshirish Yo 'llari (Sirdaryo Tumani Misolida) //Green Economy and Development. – Т. 3. – №. 9. – С. 666837.
14. G'aybullayev Sarvar O. et al. O 'ZBEKISTONDA ISTE'MOL SAVATCHASI HOZIRGI HOLATINI VA UNI SHAKILLANTIRISH YO 'NALISHLARI //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 4. – С. 119-125.
15. Akramovich N. A., Sarvar G., Yassim H. THE PLACE OF THE DIGITAL ECONOMY TODAY //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 12. – С. 95-99.
16. Гайбуллаев С., Пулатова М. Ish haqi va mehnat munosabatlari //Новый Узбекистан: успешный международный опыт внедрения международных стандартов финансовой отчетности. – 2022. – Т. 1. – №. 5. – С. 370-372.
17. Sarvar G., Sirojiddin S., Xushnudbek P. FACTORS AFFECTING LABOR RELATIONS AND ITS WAGE //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 12. – С. 126-129.
18. G'aybullayev S. et al. RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING NAZARIY ASOSLARI //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – С. 86-89.
19. Uchkun S., Dilshod N. Process of identifying the significant accounts in the revenue cycle //Journal of marketing, business and management. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 32-36.
20. Najmiddinov D. R., Shodlikov D. E. The effect of the secret economy in a daily life of the society //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1A. – С. 56-59.